

LUTHERS SALMER

Oplæg til andagt

Luther skrev salmer. En god måde at få Guds ord fortalt på. Selvom de er over 500 år, synges de stadig, og vores danske salmebog indeholder mange af Luthers salmer.

MUSIK I KIRKEN PÅ LUTHERS TID

Musikken ved den katolske messe bestod mest af munkesang på latin, og derfor fandtes der ikke mange tyske salmer, som egnede sig til menigheds-sang. Det rådede Luther bod på ved selv at skrive nye salmer, hvor han omsatte reformationens lære til tysk poesi. Han skrev i alt 36 salmer, heriblandt Nu fryde sig hver kristen mand og Vor Gud han er så fast en borg.

Luthers salmer vandt stor udbredelse både i og uden for Tyskland. Efter Luthers mønster begyndte reformatorer i andre lande også at digte salmer på deres modersmål. Hans Tausen oversatte flere af Luthers salmer til dansk og skrev desuden selv salmer. Det samme gjorde præsten Hans Christensen Sthen (1544-1610), som blandt andet er forfatter til Du, Herre Krist, min frelser est.

Find inspiration til udvalgte salmer og brug dem evt. Til andagt i juniorteltet eller som indslag til voksenmødet

Den første salme, som Luther skrev, var: Vor Gud han er så fast en borg (DDS nr. 336, Fællessang nr. 168, Sange og Salmer nr. 547). Den blev skrevet i 1528 i Tyskland.

Find salmen og gennemgå den. Brug evt. flg. ordfor-klaring:

- argelist = lumskhed
- omgjordet = med noget som bælte
- prud = prægtig
- marken = kamppladsen
- viv = kone

Info om salmen

Den første rigtige salme på tysk – og dansk! I de første 500 års kristendom i Danmark foregik gudstjenesten næsten udelukkende på latin, og det sprog forstod ingen almindelige mennesker. Kun præsten og munkene. Det var præsten, der talte, og munkene, der sang. Almindelige mennesker havde kun billederne i kirken at kigge på – til at forstå, hvad det handlede om med Gud og Jesus og dåb og altergang.

Den tyske præst og munk Martin Luther syntes, at det var rivende galt. Kristendommen var jo for alle mennesker. Han begyndte derfor at tale tysk i sin kirke og

skrive salmer til folk, som de selv kunne synges – med de ord, som de var vant til at bruge og forstod. Det var en helt ny tid, som begyndte. ”Vor Gud han er så fast en borg” var den første salme, som Luther skrev på tysk – og snart blev den bearbejdet, så at man også kunne synges den i Danmark. Og det har man gjort lige siden.

En kampsalme

Når man hører historien om Martin Luthers eget liv, forstår man, hvorfor den første salme, han skrev, blev en kamp-salme. Den er siden blev sunget mange gange, når der har været krig i Danmark – eller mennesker har haft noget at kæmpe med i deres liv.

Luthers salme er næsten toner fra en soldatermarch, som går hele turen gennem fjendens rækker uden at lade sig standse. Prøv blot at trampe takten, mens I synger et vers. Sådan har mennesker syntes, at de fik håb og kræfter og blev stærkere af at synges Luthers salme om Gud. Han er for mennesker som en borg, der beskytter og ikke vælter.

Salmen til samtale med juniorerne

Brug salmen som oplæg. Syng den og lad juniorerne tænke lidt over indholdet, før de i grupper eller plenum taler om salmen.

Forslag til samtaleemner

1. Hvad tænker du, når vi synger salmen? Er der noget, der undrer dig?
2. Hvad synger vi om?
3. Kan man finde noget af historien om Martin Luthers liv og kamp i salmen – og det, som Luther troede på?
4. Nævn nogle ting, som mennesker i Danmark i dag har at kæmpe med. Kan man komme igennem noget af det, man er bange for og bekymret for, ved at synges Luthers salme?
5. Luther satte sit budskab på vers og rim. Hans poesi synges verden over. Overvej, om du også kunne få dine – eller bibelens budskab ud – igennem poesi. Digt en sang – et vers eller et rim – og lad de andre høre det.

Øvrige salmer fra den danske salmebog

Slå op i forfatterregisteret i salmebogen og se, hvilke salmer Luther har skrevet. Fx:

- Det kimer nu til julefest (DDS nr. 94)
- Behold os, Herre, ved dit ord (DDS nr. 337)
- Nu fryde sig hver kristen mand (DDS nr. 487)
- Lovet være du, Jesus Krist (DDS nr. 108)
- Nu bede vi den Helligånd (DDS nr. 289)

Find selv flere ...